

Onderwerp: Evaluatie GRP Zeewolde 2015 – 2021 .
Datum: 28 december 2020.
Opsteller: Rob van der Velde
Aan: Albert Burggraaff

Inleiding.

In opdracht van waterschap Zuiderzeeland is een evaluatie uitgevoerd van het vigerende gemeentelijke rioleringsplan GRP 2015 – 2021 van gemeente Zeewolde. Deze evaluatie is relevant omdat gemeente Zeewolde en het waterschap Zuiderzeeland een overheveling van taken zijn overeengekomen. Het draait bij de evaluatie om twee kernvragen, namelijk of de afspraken zijn nagekomen en hoe de meningen over de nieuwe werkwijze zijn.

Deze vragen worden op twee manieren uitgewerkt, enerzijds via objectieve getalsmatige gegevens en anderzijds via interviews met betrokken medewerkers. Bij de interviews gaat het verder dan objectieve evaluatie en komen essentiële vragen aan bod. Bijvoorbeeld: Wat is goed of niet goed gegaan? En: Zijn er verbeteringen mogelijk of verschuivingen wenselijk?

Samenvatting.

De conclusie van deze evaluatie is dat het rioleringsbeheer op goede wijze wordt uitgevoerd door waterschap Zuiderzeeland conform de overeenkomst met gemeente Zeewolde.

De bedoeling van de overeenkomst is gericht op kwaliteit, kosten en kwetsbaarheid:

- De kwaliteit van de werkzaamheden lijkt goed, voor zover dit valt te beoordelen vanuit de evaluatie.
- De kosten zijn lager uitgevallen dan de vooraf opgestelde ramingen, doordat er bewustere keuzes worden gemaakt in dingen die je moet doen of kunt laten.
- Het uitvoerende team lijkt minder kwetsbaar dan voorheen het geval was.

De afgenomen interviews met betrokken functionarissen geven ook een positief beeld over de uitgevoerde taken en over de samenwerking tussen gemeente en waterschap.

Het belangrijkste verbeterpunt dat wordt benoemd betreft niet het rioleringsbeheer voor gemeente Zeewolde zelf, maar kijkt voorbij de horizon: de gekozen formule komt nog beter uit de verf als het rioleringsbeheer voor meerdere gemeenten wordt uitgevoerd. In feite zegt men daarmee het positieve resultaat te gunnen aan andere gemeenten.

Andere tips staan samengevat in een tabel en verdienen een plek in het vervolgproces. Het gaat onder meer over wadi's, plaagdieren, assetmanagement, klimaatadaptatie, duurzaamheid, financiën, rioolheffing en gedragsprikkelers.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	1
Samenvatting.	1
Evaluatie via getalsmatige gegevens.....	3
Welke projecten en activiteiten stonden in het GRP? Zijn deze uitgevoerd?	3
Welke kosten stonden in het GRP geraamd? Zijn er aanmerkelijke afwijkingen?.....	4
Welke afrekening en verantwoording heeft er plaatsgevonden tussen gemeente Zeewolde en waterschap Zuiderzeeland?	4
Hoe hoog werd de rioolheffing geprognostiseerd in het GRP? Wat is opgetreden?	6
Hoe is het verloop van de reserves/voorzieningen en van het geactiveerde kapitaal (boekwaarde)?.....	6
Evaluatie via interviews.	7
Wat is afgelopen jaren volgens jou goed of niet goed gegaan in het rioleringsbeheer?.....	7
Heeft het GRP gefunctioneerd als “spoorboekje” of is alles anders gelopen?	7
Hoe gaat het met de samenwerking tussen gemeente en waterschap?.....	8
Hoe bevalt het dat het waterschap taken uitoefent in opdracht van de gemeente?	8
Zijn er verbeteringen mogelijk of verschuivingen wenselijk?	8
Welke tips geef je ons mee voor het nieuwe GRP?	8
Bijlage – Evaluatie GRP 2015-2021 gemeente Zeewolde – anoniem overzicht van de antwoorden vanuit de interviews.	9

Evaluatie via getalsmatige gegevens.

In dit deel van de evaluatie van het GRP wordt gekeken of gestelde doelen zijn behaald en wordt gekeken hoe de financiële situatie zich heeft ontwikkeld. De centrale vragen zijn:

- Is er gewerkt volgens het “spoorboekje” van het GRP?
- Waar zijn afwijkingen opgetreden en hoe zijn die te verklaren?

Deze vragen worden als volgt uitgewerkt:

- Welke projecten en activiteiten stonden in het GRP? Zijn deze uitgevoerd?
- Welke kosten stonden in het GRP geraamd? Zijn er aanmerkelijke afwijkingen?
- Welke afrekening en verantwoording heeft er plaatsgevonden tussen gemeente Zeewolde en waterschap Zuiderzeeland?
- Hoe hoog werd de rioolheffing geprognostiseerd in het GRP? Wat is opgetreden?
- Hoe is het verloop van de reserves/voorzieningen?
- Hoe is het verloop van het geactiveerde kapitaal (boekwaarde)?

De beantwoording van deze vragen is verkregen via het waterschap en via de instantie Meerinzicht die de financiën en belasting uitvoert voor gemeente Zeewolde. Het gaat om lijstjes, tabellen, grafieken en toelichting.

In de navolgende paragrafen worden genoemde vragen behandeld.

Welke projecten en activiteiten stonden in het GRP? Zijn deze uitgevoerd?

In het GRP Zeewolde 2015-2021 staan reguliere werkzaamheden toegelicht in hoofdstuk 3 en specifieke voor de planperiode in hoofdstuk 5.

De reguliere werkzaamheden, conform paragraaf 5.1 en hoofdstuk 3, zijn jaarlijks uitgevoerd.

In paragraaf 5.2 staat aangegeven dat het beheer en onderhoud van de gemalen buiten het GRP valt, omdat dit werk reeds was ondergebracht bij het waterschap. Het valt daarmee buiten het GRP en buiten deze evaluatie.

In paragraaf 5.3 staat de verwachting dat vervanging en renovatie nauwelijks aan de orde zal zijn vanwege het relatief jonge stelsel van Zeewolde.

Jaarlijks wordt over de voortgang hiervan gerapporteerd.

In paragraaf 5.4 staat een tabel met verbeteringsmaatregelen, afkomstig uit het BRP.

Jaarlijks wordt over de voortgang hiervan gerapporteerd.

Welke kosten stonden in het GRP geraamd? Zijn er aanmerkelijke afwijkingen?

Op blz. 69 van het GRP staat een tabel met overzicht van de jaarlijkse operationele kosten, overeenkomend met de taken uit paragraaf 5.1 en hoofdstuk 3.

Het gaat om een bedrag van € 766.067 per jaar, afgerond K€ 766. Dit getal komt (inclusief inflatiecorrectie) terug in bijlage 3 van het GRP in de kolom operationele kosten.

In de praktijk wordt elk jaar een begroting overhandigd op basis van actuele inzichten.

Op de posten “planmatig reinigen”, “inspecties” en “slibafvoer” zijn in de loop der jaren aanmerkelijke besparingen gerealiseerd. De verklaring hiervan is dat er bewustere keuzes worden gemaakt in dingen die je moet doen of die best achterwege kunnen blijven.

Op blz. 70 van het GRP staat een tabel met geraamde kosten voor vervanging, renovatie en aanpassingen. De bedragen staan aangegeven voor de jaren 2015 tot en met 2026 en variëren tussen K€ 658 en K€ 745 per jaar. Deze bedragen komen (inclusief inflatiecorrectie) terug in bijlage 3 van het GRP in de kolom met kosten voor vervanging, renovatie en aanpassingen.

In de praktijk is sprake van kleine vervangingen zoals kolken en aansluitleidingen en in geringe mate rioolvervaging. Er wordt getracht de kosten zo laag mogelijk te houden.

Hierover wordt jaarlijks gerapporteerd. De kosten zijn lager uitgevallen dan was geraamd.

Welke afrekening en verantwoording heeft er plaatsgevonden tussen gemeente Zeewolde en waterschap Zuiderzeeland?

Enkele keren per jaar vindt afrekening plaats van de dienstverlening met een factuur met BTW. Bij de laatste factuur is sprake van verrekening van meer- en minderwerk met een specificatie.

De verantwoording van het uitgevoerde werk door het waterschap richting de gemeente staat jaarlijks verwoord in de zogenaamde “Voortgangsrapportage s K’s”. Kernpunt van deze rapportage is een dashboard waarop bestuurders en managers op hoofdlijn kunnen zien hoe het gaat met de overeengekomen werkzaamheden en het realiseren van de beoogde doelstellingen. Op de volgende bladzijde een afbeelding van het dashboard eind 2019.

KWALITEIT	INDICATOR	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	NORM 2019	Realisatie t/m 31 december	STATUS
Een tevreden burger	Aantal klachten over het rioolbeheer	0	0	0	0	0	😊
	Aantal meldingen over het rioolbeheer	69	84	71	100	115	😐
	Afhandeling meldingen binnen zes weken	100%	100%	100%	100%	100%	😊
Een goed functionerend afvalwaterstelsel	Aantal verstoppingen in het gemeentelijk riool	32	40	42	≤30	1	😊
	Voortgang werkzaamheden volgens beheer- en onderhoudsplan %	100%	100%	100%	100%	100%	😊
	Actuele en dekkende inspectiebeelden rioolstelsel (< 10 jaar)	100%	100%	100%	100%	100%	😊
Een gezond en duurzaam milieu	Aantal verkeerde aansluitingen in gescheiden stelsel	deze indicator wordt nog verder worden ontwikkeld					

KOSTEN	INDICATOR	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	NORM 2019	Realisatie t/m 31 december	STATUS
Een tevreden burger	Tarief rioolheffing ten opzichte van het landelijk gemiddelde	€ 139	€ 146	€ 154	€ 196	€ 129	😊
	Geleidelijke tariefstijging rioolheffing conform GRP (inclusief inflatie)	4,5%	5%	5%	5%	-16%	😊
Een goed functionerend afvalwaterstelsel K€ = € 1.000	Exploitatiekosten gemeentelijk rioolbeheer	k€ 618	k€ 514	k€ 574	k€ 766	k€ 573	😊
	Kosten vervanging en herstel riolering ten laste van de voorziening	k€ 540	k€ 190	k€ 45	k€ 658	k€ 28	😊
Een gezond en duurzaam milieu	Begroting operationele kosten rioolbeheer in 2020 5% lager dan in 2015	19%	32%	25%	5%	25%	😊

KWETSBAARHEID	INDICATOR	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	NORM 2019	Realisatie t/m 31 december	STATUS
Een tevreden burger							
Een goed functionerend afvalwaterstelsel	Aantal taken binnen rioolbeheer Zeewolde waarvoor geen achtervang beschikbaar is	2	1	1	0	2	😐
	Voortgang opleidingsplan rioolbeheer %	100%	100%	100%	100%	100%	😊
Een gezond en duurzaam milieu							

Hoe hoog werd de rioolheffing geprognostiseerd in het GRP? Wat is opgetreden?

In paragraaf 7.8 van het GRP staat de uitkomst van de berekening van de benodigde rioolheffing. Deze uitkomst is het logische gevolg van de aannamen uit hoofdstuk 7, de tabel op blz. 72 en het overzicht op blz. 76. Op blz. 39 staat een grafiek met de berekende rioolheffing en op blz. 40 en 44 staan de belangrijkste overige uitkomsten van de berekening.

De berekende rioolheffing uit het GRP is de rioolheffing van € 126 uit 2014, jaarlijks te verhogen met 3,5% plus de opgetreden inflatie.

Onderstaand de werkelijk jaarlijks vastgestelde rioolheffing, incl. commentaar:

2014.	€ 126	Dit is het basisbedrag van de berekening uit het GRP 2015-2021
2015.	€ 133	Verhoging van 5,5% = 3,5% + inflatie; conform GRP §7.8
2016.	€ 139	Verhoging van 4,5% = 3,5% + inflatie; conform GRP §7.8
2017.	€ 146	Verhoging van 5 % = 3,5% + inflatie; conform GRP §7.8
2018.	€ 154	Verhoging van 5,5% = 3,5% + inflatie; conform GRP §7.8
2019.	€ 124	Verlaging na discussie over de hoogte van de egalisatievoorziening.
2020.	€ 129	Verhoging van 4 % = 3,5% + inflatie; conform GRP §7.8

Er is voortdurend gehandeld conform het vastgestelde GRP, behalve bij de vaststelling van de rioolheffing voor 2019. Eind 2018 werd de hoogte van de egalisatievoorziening zodanig hoog dat is ingegrepen. Daarna is weer verdergegaan op de vastgestelde lijn. De oorzaak van het oplopen van de egalisatievoorziening is gelegen in besparingen op de uitgaven, zoals eerder besproken in deze notitie.

Hoe is het verloop van de reserves/voorzieningen en van het geactiveerde kapitaal (boekwaarde)?

In paragraaf 7.6 van het GRP wordt uitleg gegeven bij het begrip buffer om schommelingen in de rioolheffing uit te dempen. De bufferfunctie kan op meerdere manieren worden verkregen. In essentie via sparen voor de toekomst of via leningen met langjarig afschrijven.

Voorafgaand aan het GRP 2015 – 2021 werd in gemeente Zeewolde gespaard in de voorziening voor toekomstige renovaties van de riolering. Zodoende was er eind 2014 sprake van een voorziening van circa 5 miljoen euro.

Bij de berekening van de rioolheffing in het GRP is gekozen om na 70 jaar een neutrale situatie te genereren, dus zonder “spaarpot” of “lening”. Verder is gekozen voor een stabiel stijgende rioolheffing. Aan de kostenkant is de meest dominante keuze die voor de renovaties op lange termijn. Het rioolstelsel van gemeente Zeewolde is relatief jong maar zal ook een keer aan renovatie toe zijn. Dit is weergegeven in de gele lijn uit bijlage 2 van het GRP. Uit deze combinatie van aannamen rolt de stand van de voorziening als uitkomst.

In de praktijk is de voorziening afgelopen jaren ruwweg op 5 miljoen euro gebleven. Er is geen sprake van boekwaarde die nog moet worden afgeschreven.

Evaluatie via interviews.

In dit deel van de evaluatie van het GRP draait het om de mening van bestuurders en medewerkers die nauw betrokken zijn bij het rioleringsbeheer voor gemeente Zeewolde. De meningen zijn verzameld met behulp van interviews. De vragen voor de interviews zijn bewust open en breed geformuleerd. Dit geeft de respondenten de kans om alle zaken aan te snijden die zij relevant vinden. De gestelde vragen zijn:

- Wat is afgelopen jaren volgens jou goed of niet goed gegaan in het rioleringsbeheer?
- Heeft het GRP gefunctioneerd als “spoorboekje” of is alles anders gelopen?
- Hoe gaat het met de samenwerking tussen gemeente en waterschap?
- Hoe bevalt het dat het waterschap taken uitoefent in opdracht van de gemeente?
- Zijn er verbeteringen mogelijk of verschuivingen wenselijk?
- Welke tips geef je ons mee voor het nieuwe GRP?

De volgende personen zijn geïnterviewd:

- Ewout Suithoff – Wethouder gemeente
- Jo Caris – Heemraad waterschap
- Albert Burggraaff – Beleidsadviseur waterschap
- George Galema – Projectmanager waterschap tbv riolering Zeewolde
- Pieter Groenendijk – Technicus waterschap tbv riolering Zeewolde
- Martin Oordt – Afdelingsmanager waterschap en opdrachtnemer
- Simon Buddingh – Afdelingshoofd gemeente en opdrachtgever
- Anne Damstra – Beleidsmedewerker gemeente en opdrachtgever
- Frank Schuchard – Beleidsmedewerker gemeente wegbeheer
- Benco Schans – Beleidsmedewerker gemeente groen
- Killian Westrik – Financiën Meerinzicht tbv Zeewolde
- Jos Debreczeni – Belasting Meerinzicht tbv Zeewolde
- Harold Martens – Financiën waterschap

In de navolgende paragrafen wordt de inbreng van de geïnterviewden geanalyseerd. Dit gebeurt anoniem. Per gestelde vraag worden de antwoorden kort besproken.

Wat is afgelopen jaren volgens jou goed of niet goed gegaan in het rioleringsbeheer?

Op deze vraag worden overwegend positieve antwoorden gegeven.

Managers en bestuurders antwoorden afstandelijker omdat zij de details begrijpelijkwijs niet kennen. Tevredenheid overheerst.

Direct betrokken medewerkers geven meer gedetailleerde antwoorden. Zie daartoe de bijlage met het anonieme overzicht met alle reacties.

Heeft het GRP gefunctioneerd als “spoorboekje” of is alles anders gelopen?

De vraag of het GRP heeft gefunctioneerd als spoorboekje roept wisselende reacties op.

Voor enkelen is het GRP een rapport dat slechts in de la ligt, zonder er kennis van te hebben.

Beleidsmatig heeft het GRP de kaders voor het rioleringsbeheer aangegeven en is daarmee richtinggevend geweest.

De rol van spoorboekje blijkt niet te zijn vervuld door het GRP zelf, maar door een concrete uitwerking in het beheer en onderhoudsplan en de daaruit afgeleide jaarplannen.

Hoe gaat het met de samenwerking tussen gemeente en waterschap?

Hoe bevalt het dat het waterschap taken uitoefent in opdracht van de gemeente?

De vraag over de samenwerking tussen gemeente en waterschap en de vraag hoe het bevalt dat het waterschap taken uitvoert in opdracht van de gemeente worden hier tezamen behandeld omdat veel van de geïnterviewden overlap zagen bij de beantwoording.

Het overheersende beeld dat opkomt uit de interviews is tevredenheid. Er wordt in positieve bewoordingen gesproken over onderling vertrouwen en goedlopende samenwerking.

Het lijkt erop dat beide instanties erin slagen om enerzijds samen te werken als gelijkwaardige overheden wiens werkzaamheden aan elkaar raken en anderzijds in de rol van opdrachtgever en opdrachtnemer te kunnen treden om werkzaamheden te bespreken.

De afstemming tussen rioleringsbeheer enerzijds en wegbeheer en groenbeheer anderzijds lijkt ook goed te verlopen. Dit was in principe een risico bij de overdracht van taken van de gemeente naar het waterschap. In de praktijk wordt geen afstand ervaren.

Zijn er verbeteringen mogelijk of verschuivingen wenselijk?

Welke tips geef je ons mee voor het nieuwe GRP?

De vraag of er verbeteringen mogelijk zijn of dat er verschuivingen wenselijk zijn kende tijdens de interviews overlap met de vraag welke tips worden gegeven voor het nieuwe GRP. Beide vragen worden daarom tegelijk behandeld.

De meest gehoorde kans tot verbetering is om de goed lopende formule uit te breiden tot meerdere gemeenten. De voordelen komen dan beter uit de verf en er ontstaat meer body in de organisatie.

Enkele geïnterviewden geven meer tips. Zie daartoe de bijlage met het anonieme overzicht met alle reacties. Het gaat onder meer over wadi's, plaagdieren, assetmanagement, klimaatadaptatie, duurzaamheid, financiën, rioolheffing en gedragsprikkelers.

Bijlage – Evaluatie GRP 2015-2021 gemeente Zeewolde – anoniem overzicht van de antwoorden vanuit de interviews.

1 – Wat is afgelopen jaren volgens jou goed of niet goed gegaan in het rioleringsbeheer?	2 – Heeft het GRP gefunctioneerd als “spoorboekje” of is alles anders gelopen?	3 – Hoe gaat het met de samenwerking tussen gemeente en waterschap?	4 – Hoe bevalt het dat het waterschap taken uitoefent in opdracht van de gemeente?	5 – Zijn er verbeteringen mogelijk of verschuivingen wenselijk?	6 – Welke tips geef je ons mee voor het nieuwe GRP?
Meldingen worden adequater opgepakt dan voorheen	Ja, in principe werkt het GRP goed	Afstemming met wijkrenovaties e.d. gaat goed. Weten elkaar te vinden	Het bevalt goed om het rioleringsbeheer uit te voeren voor een gemeente	Streven naar meerdere gemeenten, want nu komt de formule minder goed uit de verf	Probeer meer afstemming te krijgen met planningen met andere vakdisciplines
Contact met burgers verloopt sneller dan voorheen; zij reageren hier positief op	Enkele zaken zijn blijven liggen, bijv. onderzoek onderhoud drainage	Overdracht vanuit grondbedrijf loopt moeizamer, hun aandacht ligt bij het volgende project, niet bij beheer	Je merkt nog wel dat velen binnen het waterschap onbekend zijn met rioleringsbeheer	Er is nog steeds kwetsbaarheid	Communiceer met bewoners over klimaatadaptatie
Beheer openbare ruimte onderhoudt goed contact met riolering			Meldingen vanuit burgers over riolering zijn een vak op zichzelf en het aannemen daarvan kan beter		Denk over prikkels om hemelwater vasthouden en infiltreren op eigen terrein te bevorderen, bijvoorbeeld communicatie of verplichting of subsidies of heffingskorting
Tijdens de Z naar Z periode eenzijdige nadruk op bestuurlijke aspecten, later pas meer operationeel			De formule zou beter uit de verf komen als je het voor meerdere gemeenten kunt doen		
Rioleringsbeheer blijkt echt andere tak van sport dan waterbeheer of zuiveringsbeheer					
Beheerpakket voor gegevensbeheer liet lang op zich wachten					
Overdracht van nieuwbouw naar beheer verloopt moeizaam					
Eigen personeelsbezetting soms te krap, zodat uitbesteding noodzakelijk is					
		De samenwerking verloopt uitstekend	Het bevalt uitstekend dat het waterschap taken uitoefent voor de gemeente	Nee	
		Er is vertrouwen en dat is de juiste basis voor deze vergaande vorm van samenwerking	Er is tweemaal per jaar voortgangsoverleg. Dan worden projecten, budgetten en rapportages besproken		
			Het voelt passend. Ook andere vakdisciplines binnen de gemeente zijn tevreden		
			Er is minder kwetsbaarheid dan voorheen, omdat nu 5 mensen in beeld zijn voor het rioleringsbeheer, waar het bij de gemeente jarenlang door 1 of 2 personen werd gerund		
			De financiële cijfers wijzen uit dat het waterschap efficiënt te werk gaat		
Het uitbesteden van het beheer en onderhoud van de riolering heeft goed uitgekapt; was goede zet	GRP ligt vaak in de la. Reguliere overzichten werken meer als het spoorboekje	Er is een basis van vertrouwen. Er wordt goed samengewerkt	Het bevalt goed dat het waterschap het rioleringsbeheer uitvoert. De kwetsbaarheid is afgenomen, de kosten worden goed beheerst en de kwaliteit is goed	De vraag is hoe de gemeente voldoende kennis behoudt om volwaardig te kunnen optreden als opdrachtgever. Je moet wel weten waar je het over hebt. Anders ga je te veel leunen	Aandacht voor nieuwe ontwikkelingen zoals klimaatadaptatie. Er ligt best een kans om hemelwater in veel gevallen oppervlakkig af te voeren naar een voorziening zoals een wadi. Of voor het stimuleren van particulier infiltreren van hemelwater op eigen erf
Er is regulier overleg waarbij onder meer de wethouder wordt geïnformeerd, want die blijft bestuurlijk verantwoordelijk. In zo’n overleg wordt de voortgang gecheckt		Tegelijk is er een zakelijke verhouding tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Dan wordt gekeken naar lijstjes, begroting en afrekening	De afstemming tussen opzichters van gemeente en waterschap verloopt in de praktijk goed.	Hoe gaan we de uitdaging aan van afstemming van grote werken in de openbare ruimte? Denk bijvoorbeeld aan een nieuw warmtenet en/of woningrenovaties. Wat ga je met de riolering doen?	
Goed contact inzake rioolheffing, aantal aansluitingen, kosten, heffing, etc.	Ja, maar wel afwijkingen door minder uitgaven en dus minder stijging van de rioolheffing	Goede betrokkenheid op gebied van tarieven		Je wilt goed samenwerken als overheden, maar tegelijk mag je best stevig zijn als opdrachtgever richting de dienstverlener. Tip: wissel af en toe van contactpersonen om fris en alert te blijven	Let op de kwestie of woningen zonder afvalwaterlozing moeten betalen of niet
	Inkomstenderving door gerechtelijke uitspraak bij recreatiewoningen				Let op buitengebied na 2022 verplicht aansluiten of juist niet
					Wees open over randzaken zoals kostenverhaal van illegale lozingen en van natuurbeheer
Nauwelijks te beantwoorden, want nieuw in deze functie	Wordt het GRP door-vertaald tot concrete jaarplannen? Die zouden toetsbaar moeten zijn.	Lijkt goed te lopen	Lijkt goed te lopen	Wens tot meer betrokkenheid van financiën bij de jaarplannen. Met name het financiële aspect, dus hoe ga je om met mee- en tegenvallers, in relatie tot sparen en rioolheffing?	Zorg dat de webinars van het gezamenlijke proces terug zijn te kijken

Positieve signalen ontvangen van betrokkenen	Onduidelijk hoe wordt omgegaan met overschotten. Vertaal je die terug tot minder verhoging van de rioolheffing? Of bekijk je het sparen op lange termijn en voeg je toe aan de voorziening?				Geef duurzaamheid en klimaatadaptatie een plek, zowel inhoudelijk als de vraag in hoeverre financiën vanuit de rioolheffing beschikbaar zijn voor deze activiteiten
					Geef bijvoorbeeld aan of het beschikbaar stellen van materiaal voor afkoppelen hemelwater door particulieren mag worden vergoed vanuit de rioolheffing of dat dit uit andere middelen moet.
Nog vrij nieuw in deze functie, dus nog weinig eigen beeldvorming.		Signalen van collega's klinken positief	De vraag komt op wat de toegevoegde waarde is voor het waterschap	Probeer meer gemeenten te betrekken, zodat schaalvoordeel ontstaat.	
Signalen van collega's klinken positief			Pas als je het voor meerdere gemeenten doet ontstaat schaalvoordeel	SAF draagt het woord samenwerking in de titel, maar het lijkt vrijblijvender, meer een netwerk	
			Het vraagt wat van betrokken mensen om met de ene pet op te moeten samenwerken als gelijkwaardige overheden en met de andere pet op zakelijk te moeten optreden als opdrachtgever en dienstverlener		
Het rioleringsbeheer loopt goed!	Nee, het GRP geeft de koers op hoofdlijnen, dat is een beleidsdocument.	De samenwerking verloopt goed.	Gemeente Zeewolde had voorheen een te krappe bezetting en was kwetsbaar.	Massa is beter. Nu slechts één gemeente. Meer voordeel bij meerdere deelnemers.	Realistische doelen stellen.
Beleid, databeheer, projecten, operationeel beheer, het is allemaal op de rol gezet.	Het spoorboekje is gevormd door het "Beheer en onderhoudsplan". Die wordt goed gevolgd.	Tweemaal per jaar vindt voortgangsoverleg plaats met rapportage	Nu is er een team mensen bezig met het onderwerp, dat is beter voor Zeewolde. De medewerkers staan sterker in hun rol doordat ze binnen het waterschap ook andere taken doen.	Ook voor de medewerkers wordt het robuuster en uitdagender als de groep groter is.	Assetmanagement introduceren.
De kosten zijn gedaald door goede bestekken, samenloop en proactief handelen.	Enkele projecten hebben iets vertraging door personeelsswisseling, maar dat is niet schokkend.	De afstemming met gemeentelijke taken zoals wegbeheer of renovaties verloopt goed.	De gemeente heeft nog steeds de wettelijke zorgplichten en het waterschap voert taken uit.	Verlaging van de rioolheffing beter eerst toetsen aan sparen in de voorziening voor de toekomst.	Klimaatadaptatie uitwerken.
			Gemeente Zeewolde vaart op de adviezen van het waterschap. Er is goed onderling vertrouwen.		
Lijkt goed te gaan, hoewel slechts zijdelings betrokken.		De afstemming tussen wegbeheer en rioleringsbeheer verloopt goed.		Het gaat goed, veranderingen zijn niet nodig.	
		Het lijkt alsof riolering bij een collegiale afdeling zit, het voelt niet als andere instantie.			
		Kanttekening daarbij is dat het rioolstelsel van Zeewolde nog jong is en weinig problemen kent.			
		Maatregelen voor klimaatadaptatie afstemmen zoals bij verkeersdrempels lukt ook.			
		Burgers vinden het wel eens vreemd dat de gemeente niet gaat over de riolering.			
Het rioleringsbeheer staat in de praktijk op afstand van de verantwoordelijke wethouder.	Ja, overwegend volgens planning, want er zijn geen afwijkingen bestuurlijk gerapporteerd.	De samenwerking gaat goed. Er is onderling vertrouwen. Geen noemenswaardige kwesties.	Het voelt als een betrouwbare samenwerkingspartner die dichtbij is; geen afstand.	Suggestie om eens per jaar de wethouder en heemraad te betrekken bij de dagelijkse praktijk bij deze materie.	Geef aandacht aan grote onderwerpen van dit moment zoals klimaatadaptatie en gebruik van big data.
Weinig gehoord afgelopen jaren, dus ga ik ervan uit dat het goed gaat. Uitgangspunt is het vertrouwen in de ambtelijke organisatie. Daar waar eventuele knelpunten of risico's zich hebben voorgedaan was de bestuurder geïnformeerd.	Je moet de uitvoerende organisatie vertrouwen dat kleine afwijkingen worden opgelost zonder bestuurlijke bemoeienis en dat echte problemen worden gemeld.		Een vraag over na te denken zou de rol van het college en gemeenteraad kunnen zijn: Hoe informeer je hen, op hoofdlijnen over de uitvoering, of heeft dat geen toegevoegde waarde?	Hoe zit het bij rioleringsbeheer met data, dashboard, monitoring? Weet je echt hoe het gaat?	Hoe heeft de rioolheffing zich ontwikkeld in de afgelopen jaren in Zeewolde? Enerzijds de vraag of er voordeel is behaald door de strategische samenwerking met het waterschap. Anderzijds een globale vergelijking met enkele andere gemeenten (benchmark door de oogharen heen).
Benieuwd of de strategische doelen van deze samenwerking zijn behaald. En is er nog bijvangst?				Hoe ervaart de bewoner het rioleringsbeheer? Wil de burger participatie? Goed burgerschap bevorderen om samen verantwoordelijkheid te nemen voor de directe leefomgeving? Bij welke aspecten kun je de burger betrekken en verantwoordelijk maken?	
Renovaties en reparaties zijn gestructureerd opgepakt.	Beleidsmatig is het GRP gevolgd en van waarde gebleken.	De samenwerking verloopt goed.	De dienstverlening verloopt in de praktijk goed.	Het proces van aanvraag van een huisaansluiting kan beter.	Regel verplichtingen voor inwoners en projectontwikkelaars, zoals bovengrondse hemelwaterafvoer.

Projecten gerealiseerd, waarbij mee-koppelkansen met groot wijkonderhoud zijn benut.	Werkzaamheden gaan meer op basis van het beheerplan dan het GRP.	Het was een goede zet om het rioleringsbeheer uit te besteden aan het waterschap.	De contactpersoon vanuit het waterschap heeft meerdere petten op, dat is wel eens moeilijk. Hij vertegenwoordigt de dienstverlener, maar is ook adviseur en wordt gezien als accountmanager van het hele waterschap.	Communicatie van het team riolering naar bestuurders van waterschap en gemeente kan beter.	De trits doelen – functionele eisen – maatstaven – meetmethoden opnemen en concreet maken.
Kostendaling ten opzichte van voorgaande jaren door meer aandacht voor maatregelen en aanbesteden; daarnaast door lager uurtarief bij waterschap dan gemeente.	Actueel onderwerp klimaatadaptatie is toegevoegd.		Binnen het waterschap zijn sommigen meer bedreven in beoordelen dan in meedenken.	De formule komt beter tot zijn recht als meerdere gemeenten gaan meedoen, vanwege schaalvoordeel.	Data-gedreven beheer uitwerken.
Contact met bewoners over klimaatadaptatie.					Centraal versus decentraal benoemen als nieuw onderwerp.
Aandacht geweest voor plasticafval via de riolering.					Inwoners af en toe informeren over het doel van riolering en wat er zoal gebeurt, bijvoorbeeld op de website of in een A4-tje bij de brief met de rioolheffing.
De gemeente toont zich jaarlijks tevreden met de dienstverlening door het waterschap.	Ja, er wordt gewerkt vanuit de kaders van het GRP.	De samenwerking verloopt goed. Het waterschap vraagt jaarlijks aan de gemeente of de dienstverlening naar behoren wordt verricht. Afgelopen jaren reageerde de gemeente steeds positief.	Goed!	Meer body bij het team van medewerkers rondom de rioleringszorg is wenselijk. Liefst door extra gemeenten die aansluiten bij dit concept. Daarnaast wordt professioneel beheer van de persleidingen opgepakt en ondergebracht in hetzelfde team. Daardoor ontstaat de body om elkaar te kunnen vervangen bij ziekte, verloop en dergelijke.	Pas op dat de Omgevingswet niet leidt tot wazige beelden. De heldere kaders van het GRP verdienen een plek in het nieuwe planstelsel. Zorg dat prestatie-indicatoren en budgetten in beeld blijven.
Het waterschap heeft de formatie op orde gebracht, passend bij het takenpakket.	In de praktijk wordt tweemaal per jaar overleg gevoerd over de stand van zaken en ontwikkelingen.	Behalve het overeengekomen beheer en onderhoud, wordt advieswerk verricht.			
Er rusten nog veel taken op beperkt aantal medewerkers.	Het lukt tot op heden om te werken binnen de afgesproken financiële kaders.				
Dataverwerking bleek kwetsbaar punt en is uitbesteed.					
Een boomwortel en een riool liggen elkaar soms in weg.	Geen mening, want GRP eigenlijk nog nooit goed gelezen.	Prima relatie.	Prima, geen verschil met uitvoering door eigen dienst of door het waterschap.	Regie over de bodem is belangrijk. Er moet voldoende ruimte zijn voor bomen en riool.	Geef duidelijk aan wat de functie is van dit plan in relatie met andere wetgeving, beleid en verordeningen. Waarvoor en met welk doel is dit plan opgesteld en vastgesteld?
Wadi's op kleigrond functioneren niet altijd naar wens.		Het hangt wel af van personen hoe het gaat, bijvoorbeeld of iemand ecologische affiniteit heeft.		Wadi's bepalen in sterke mate de inrichting van een wijk of buurt. Ze leiden dikwijls tot versnipperd groen, terwijl clustering van groen wenselijk is voor biodiversiteit, spelen en de toepassing van grote bomen.	Geef duidelijker aan voor welke onderdelen het is opgesteld (bijv. wel voor riolering en wadi's maar niet voor tochten en sloten).
					Hoe zit het met straatvegen? Hoe vaak wil je dat en waarom?
					Hoe zit het met plaagdieren zoals de bruine rat? Wie is aan zet en hoe gaat dat?
					Hoe kunnen we meer water vasthouden in droge zomerperiodes?
					Hoe stimuleren we bewoners tot vergroening i.p.v. verstening van hun tuinen?
					Tip: financiële prikkel, zoals korting op de rioolheffing, als je hemelwater vasthoudt op eigen erf.
De opdrachtgever, gemeente Zeewolde, is tevreden	Geen mening	De bestuurders en managers van waterschap en gemeente komen elkaar op diverse plekken tegen en dat verloopt constructief. Denk naast GRP aan SAF, RO, waterplan, biodiversiteit, Oosterwold	Het bevalt goed dat het waterschap taken uitoefent voor de gemeente. Er zijn geen bestuurlijke problemen geweest	Uitbreiding van de dienstverlening van het waterschap richting andere gemeenten is te overwegen. Werken in 1:1 overeenkomsten, zodat elke gemeente voldoende aandacht krijgt voor specifieke zaken	Zoek synergie rond nieuwe onderwerpen zoals grondstoffenfabriek, hergebruik hemelwater, klimaatadaptatie, rio-thermie, indirecte lozingen, etc
Kwaliteit verbeterd, kosten verminderd, kwetsbaarheid afgenomen					
Het contact tussen waterschap en gemeente verloopt voornamelijk via één persoon = kwetsbaar					